

TILAK MAHARASHTRAVIDYAPEETH, PUNE

M.A. YOGA

EXAMINATION : April / May-2026

THIRD SEMESTER

Sub. : Fundamental of Diseases in Ayurveda (MA24N -301TH)

Date: 28/04/2026

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1. Multiple choice questions

(10)

1. _____ does not comes under Nidanpanchak
 - a) Hetu
 - b) Purvarupa
 - c) Upashay
 - d) Aam
2. 'Dravamala Pravrti' is specific sign of _____ Vyadhi
 - a) Ajirna
 - b) Grahani
 - c) Atisar
 - d) Prameha
3. Mutra Parikshan comes under _____ Pariksha
 - a) Trividha
 - b) Ashtavidha
 - c) Navavidha
 - d) Dashavidha
4. Continuation of unwholesome diet by a patient of Ajirna, can result in manifestation of _____ Vyadhi
 - a) Shwas
 - b) Grahani
 - c) Karshya
 - d) Kushtha
5. Sannikrushtha is the type of _____
 - a) Hetu
 - b) Purvarupa
 - c) Rupa
 - d) Upashay
6. Pandu Vyadhi comes under _____ Strotas
 - a) Pranavaha
 - b) Raktavaha
 - c) Mamsavaha
 - d) Asthivaha
7. Coated tongue is the sign of _____ Jivha
 - a) Saam
 - b) Niram
 - c) Aarakta
 - d) None of above
8. Generalized treatment for Aamajirna is _____
 - a) Langan
 - b) Vaman
 - c) Swedan
 - d) None of these
9. Bahya rogamarga is also called as _____ rogamarga
 - a) Shakhashrita
 - b) Marmasthisandhi
 - c) Koshashrita
 - d) None of above

10. Shatkriyakal are _____ in number

- a) 4 b) 5
c) 6 d) 7

Q. 2. Write the answers in short (Any Four) (20)

- 1) Clinical Importance of Shatkriyakal
- 2) Pranvaha strotas
- 3) Trayorogamarga
- 4) Purvarupa
- 5) Clinical importance of Prakruti Parikshan in Yogic aspect
- 6) Explain Hetu & Samprapti of Karshya Vyadhi

Q. 3. Write the answers in brief (any two) (30)

- 1) Explain Asthivaha Strotas in detail. Explain in brief Aaharaj, Viharaj Hetu & Samprapti of Sandhigata Vata Vyadhi
- 2) What is Roga Rogi Parikshan. Explain Dashavidha Pariksha in detail
- 3) Explain Aam in detail with its clinical importance in Yoga

मराठी रूपांतर

सूचना :

१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गूण दर्शवितात.

प्र.१. योग्य पर्याय निवडा. (१०)

१. ----- हे निदानपंचक मध्ये येत नाही.
अ) हेतु
ब) पूर्वरूप
क) उपशय
ड) आम
२. 'द्रवमल प्रवृत्ती' हे ----- व्याधीचे विशिष्ट लक्षण आहे.
अ) अजीर्ण
ब) ग्रहणी
क) अतिसार
ड) प्रमेह
३. मूत्र परीक्षण ----- हे परीक्षेमध्ये मोडते.
अ) त्रिविध
ब) अष्टविध
क) नवविध
ड) दशविध
४. अजीर्ण झालेल्या रोगीने जर सतत अपथ्यकारक आहाराचे सेवन केले तर ----- हा व्याधी होतो.
अ) श्वास
ब) ग्रहणी
क) काश्म
ड) कुष्ठ
५. सन्निकृष्ट हा ----- चा प्रकार आहे.
अ) हेतु
ब) पूर्वरूप
क) रुप
ड) उपशय
६. पाण्डु व्याधी ----- स्त्रोतसांतर्गत येतो.

